

naar Skolen selv ønsker at vokse den Vej. Der er desuden i Forslaget — hvad det forekommer mig det ærede Medlem for Kellerup (Jensen-Knudstrup) ikke ganske havde lagt Mærke til — virkelig sat den Bestemmelse, at Haandgerning og for kvindelige Elevers Vedkommende Husgerning er blandt Skolens Fag. Det, som jeg fremdrog i mit første Foredrag, var da kun, at man kunde ønske, at Haandgerning havde været *paabuddt* i Loven, i Stedet for at det er noget, Ministeren kan *paabyde*. Hvis den højtærede Minister kan gaa ind paa at gøre det til et *paabuddt* Fag her i Loven, er det mit Ønske. Men hvis den højtærede Minister af Hensyn til de tilstedeværende Lærerkrafter mener at maatte beholde det i sin Haand, paa hvilket Tidspunkt, det kan indføres, ja saa er det jo ikke noget at rejse en Kamp om med den højtærede Minister. Men der er altsaa tænkt paa denne Ting.

Det andet Punkt, som jeg maa fremhæve, og som jeg ogsaa hentydede til i min første Tale, er dette, som nogle kan finde underligt: Naar vi lave en nysproglig Linie, hvad skulle vi saa med Latinen der? Her er det, jeg giver denne Indvending Ret, for saa vidt den angaar det lille Kursus i Latin, før man kommer op i Ungdomsskolen. Men, som sagt, det er ikke et Spørgsmaal af den Betydning, at Loven af den Grund skal strande, ikke paa nogen Maade. Men nu i selve Ungdomsskolens nysproglige, den 3die Retning, hvad skal Latinen der? Ja, de rette Dommere over, hvor nær Latinen er ved at være et levende Sprog, hvor vanskeligt det er helt at undvære Kundskaben deri, det er maaske ikke os, der kunne Latin, men dem, der kunne en hel Del af andre levende Sprog, men ikke Latin. Hos dem kan man hyppig træffe en Følelse af, at de grumme gerne vilde kunne lidt Latin. Det er egentlig kun dem, som have en sikker og klar Opfattelse af, hvor tidt de virkelig savne det. I alle Tilfælde er det praktisk nødvendigt at tage Latinen med her. Jeg er sikker paa, at Loven vilde strande paa det, hvis man vilde tage det ud her. Det viser sig ogsaa, at i andre Samfund, der kunne jævntilles med os, er Opfattelsen hos den Almenhed, som bruger den højere Skole, en saadan, at den kræver nogen Latin for den nysproglige Linie. I Norge f. Eks. faar den nysproglige Linie ikke saa megen Tilslutning alle Vegne, som man skulde have ventet, og det netop, fordi Forældrene savne, og Børnene — eller rettere de unge Mennesker, for de ere

jo voksne — ønske at faa lært nogen Latin. Formaålet skulde jo være noget rent praktisk, at sætte de unge paa Sporet, saa at de senere, naar de have Brug for det, selv kunne arbejde sig videre frem. Det skulde jo være en Undervisning, der ikke tog ret mange Timer, og som jo paa ingen Maade havde klassisk Dannelse til Formaal.

Jeg har til Slutning kun nogle almindelige Bemærkninger at gøre, de fleste — dog ikke alle — henvendte til det ærede Medlem for Verninge (Holm), hvem Ministeren ganske vist tog under Behandling i Gaar. Men jeg kan dog ikke nægte mig den Fornøjelse at replicere paa et Par Punkter. Det ærede Medlem for Verninge havde faaet ud af Forslaget, at vi for Fremtiden skulde have to Præliminæksaminere med Afhøring i det hele Pensum, først ved Udgangen af den nuværende 3die Klasse og saa ved Udgangen af nuværende 4de. Jeg talte allerede om det i min første Tale. Nej, det er skam ikke Meningen, ikke paa nogen Maade. Og skulde det lykkes Lovens Fjender ved dens fortsatte Forhandling at faa den forvandlet dertil, at vi skulde have saadanne 2 store Afhøringer et Aar efter hinanden, vilde jeg mene, at Loven paa det Punkt var ganske mislykket og ødelagt. Det ærede Medlem for Verninge synes paa visse Punkter at have læst Motiverne med megen Begærlighed. Havde han ogsaa læst Motiverne paa det Punkt, vilde han maaske bedre have forstaaet, hvad Meningen er. Nej, efter Loven kan der ikke blive 2 saadanne Afhøringer.

Derimod har der, og det vil jeg med den højtærede Formands Tilladelse fremhæve, under de forudgaaende Overvejelser af Loven været fremsat en Synsmaade, der utvivlsomt ogsaa nu vil komme frem i de følgende Ugers offentlige Debat, nemlig om vi ikke kom langt mere praktisk over det hele ved at tage to almindelige Afhøringer, den ene ved 14 Aars Alderen, svarende til Borgerskoleeksamen, og den anden ved 16 Aars Alderen, svarende til den store Præliminæksamen; derpaa kunde man gaa videre og ved 18 Aars Alderen tage en almindelig Overhøring som de nuværende forskellige Studentereksaminer. Ja, det var ganske vist umaadelig nemt at knytte det ny saaledes til det gamle, men hvad der er af ny Tanker og Fremskridt i Loven, vilde derved ogsaa let forsvinde. Uagtet jeg ser, at der er noget Fremskridt muligt ad den Vej, vilde det ikke være Tiendeparten af det, der kan opnaas ved Loven, som den her er foreslaaet.